

በለጸት መሓሪ (በለጡ)
ምእንቲ ድሕነት ደቃ ምስ ደቃ ዝሓለፈት ውፍይቲ ተጋዳሲት
ብምኽንያት 20 ሰነ፡ 2018 ዓ.ም
ታደሰ ኪዳነ በርሚንግሃም



ተጋዳላይ ካብ ስድራኡ፡ ኣሕዋቱን ቤተ-ሰቡን ተፈልዮ ናብ ገድሊ ክወፍር ከሎ፡ ንድሕነት ህዝቡን ሃገሩን በጃ ክሓልፍ እምበር፡ ምእንቲ መሰልን ድሕነትን ገዛእ ርእሱ፡ ወይ እቲ ህይወት ዝበልፅ ገድሊ ሃብትን ስልጣንን ስለ ዝርከቦ ኣይኮነን። ወታደራዊ ታዕሊም ወሲዱ/ዳ፡ ኣብ ኣሃዱታት ናይቲ ኣሚኑ ዝተጸንበሮ ውድብ ምስ ኣተወ ከኣ፡ ኣብ ዝኾነ እዋን ብዝፍጠር ዓበይትን ናእሽቱን ውግኣት፡ ወይ ብናይ ባሕርን ምድርን ኣየርን ደብዳባት ናይ መስዋእቲ ዕድል ከጋጥሞ ምዃኑ ኣጸቢቐ ይፈልጥ ነይሩ ኢዩ። ከምኡ ስለ ዝኾነ ከኣ ኢዩ ብዛዕባ ኣበይን መዓስን ይስዋእ ዘይኮነስ፡ እንታይ ቁም ነገር ፈጺሙ ይስዋእ - ዝያዳ ዘገድሶ። መስዋእቲ እምበኣር ግዜን ቦታን ዝፈሊ ወይ ዓይነትን ኣገባብን ዝምረጸሉ ኣይኮነን። ወይ ከኣ ከምግም ናይ ዘመንና ናይ ፓልቶክ ጀጋኑ፡ ዓያሹ ወይ ዝተታለሉ ሰባት ዝኸፍልዎ ክሳራ ኣይኮነን። መስዋእቲ - ምእንቲ ሃገርን መላእ ህዝብን ዝኸፈል ክቡር ዋጋ ኢዩ። ኣብዛ ሎሚ ዘመን እነበዕላ ዝኸሪ ሰማእታት 20 ሰነ ከኣ፡ ናይ ሓንቲ ገና ብዕሸላ ከቢድ ስንክልና ዘጋጠማ፡ ግን ከኣ ምእንቲ'ቲ ትኣምነሉ ዕላማ፡ ንስለ ድሕነት ሕጻውንቲ ቆልዑ ብቕሉዕ ዝተፈየት ተጋዳሲት ክዛረብ ኢዩ። በለጡ ናይ ገድሊ መጻዊዒኣ ኮይኑ፡ ኣነ ግን በቲ ዝዓብየትሉ ስም ክጥቀም ኢዩ።

.
.

ኣብቲ ዓዲ ዝነበረ ሓደ ሻምበል ዝቐጽሩ ሓይሊ ጸላኢ ተደምሲሱ፡ ተዛማዲ ሰላም ካብ ዝሰፍን፡ ዳርጋ ሓደ ዓመት ኣቢሉ ሓሊፉ ኢዩ። ኣብ ውሽጢ'ቲ ዓመት ዓቕመ ኣዳም ዝበጽሖ መንእሰይ መብዛሕትኡ ናብ ገድሊ ጸሪሩ። እቶም ዝተረፉ ከኣ ድሒሮም ኣብ ገድሊ ዝተስውኡ፡ ምስ ከተማዊ ህይወት ሌላ ዝነበሮም ተስፋ-ኣለም ገብረሚካኣልን ሰዓረ

ሕድሮምን ብዝገበርዎ ጎስጓስ ጨማመ ዝበሃል ማሕበር አቅኑዎም፡ ብዝተወደበ መንገዲ ምስ ገድሊ ብርኡይ ይተሓጋገዙ ነበሩ። “ኣብ ገድሊ ሓደ ዓቢ ማሕበር መንእሰይ ኣሎ” ስለ ዝበሉ ከኣ ኢዮም ነታ ዘቐመዋ ንእሽቶ ማሕበር፡ “ጨንፈር ማሕበር መንእሰይ” ዝበሉዋ። ነቲ ኩነታት ዝከታተሉ ዝነበሩ ወለዲ’ውን፡ ናይ ግዜ ሕቶ እንተ ዘይኮይኑ፡ ደቆም ብጥርኑፍ ናብ ገድሊ ክጽንበሩ ምጂኖም ከም ትሑዝ ወሲዶም ኢዮም። እታ ዘቐመዋ ማሕበር መተኣኻኸቢ ንፖለቲካዊ ጎስጓስን ፖለቲካዊ ትምህርትን ትሕግዝኳ እንተነበረት፡ ዳርጋ ኩሎም መንእሰያት (ንበለጸት ሓዊስካ) ኣብተን ከም ፍልጦ እናበርከታ ዝኸዳ፡ ለይቲ ለይቲ ብሕቡእ ዝእከባ ዋህዮታት ዝተወደቡ ኢዮም።

“ህዝባዊ ግምባር ካብ ዞባ ደቡብ ከዝልቕ ኢዩ” ዝብል ወረ፡ ናይታ መዓልቲ’ቲኣ ውዑይ ዜና ኮይኑ ኢዩ ውዒሉ። ብሸነኽ ዓዲ ቀይሕ - ብፍላይ ከኣ ብሸነኽ ጉርሁ ስርናይ፡ ብርቱዕ ሂምታ ከበድቲ ብረትን፡ ምስ በርቂ ዘደናግር መስታን ኣብ ዓይንን እዝንን ናይቲ ኣብቲ ከባቢ ዝነበር ህዝቢ ጭንቅን ስኽፍታን ካብ ዝፈጥር መዓልታት በሊዑ ኢዩ። እቲ ጭካነ ወታደራት ኢትዮጵያ (ጦር ሰራዊት) ዝረኣዩን ዘስተማቕረን ህዝቢ፡ ምዝላቕ ማለት፡ እቶም ንሓዋሩ ክጠፍኡሉ ዝተጸበዮም ወታደራት፡ ተመሊሶም ገዛ ገዛ እናኣተዉ፡ ኣብ ቅድሚ ዓይኑ፡ ደቁ ብሳንጃ ክዝልዘሉ ጥራይ ኢዩ ዝረኣዮ። “ኪዱ . . ኪዱ ብረት ናይቶም ዝወደቑ ኣሕዋትኩም ኣልዕልዎ! ንስኻትኩም እንተ ዘይከድኩም ተካኢ የብሎምን” ዝብል ዘረባ’ውን ካብ ገለ ብዕድመ ድፍእ ዘበሉ ሰባት ይስማዕ።

ቀዳም መዓልቲ ኢዩ ዝነበረ፡ 27 ሓምለ 1978 ዓ.ም። ኣብ ጫፍ ቅርዓት ናይቲ ዓዲ፡ ደቀንስትዮ መንእሰያት ኣብ ሓደ መስርዕ፡ ደቂ ተባዕትዮ መንእሰያት ከኣ ኣብ ጎድነን - ኣብ ካልእ መስርዕ - ኣብቲ ቅጥራን ዘይብሉ ጽርግያ ተሰሪዖም ነበሩ። ምስኦም ልግብ ኢሎም ከኣ እቶም ብቀያሕቲ ዕምባባ ዝፍለጡ ትሕቲ ዕድመ ቆልዑ፡ ፍልይ ኢሎም ንበይኖም ተሰሪዖም ይረኣዩ። ብክልተ ጎድኒ ናይቶም ኣብቲ መስርዕ ዝነበሩ መንእሰያትን ቀያሕቲ ዕምባባን ከኣ፡ ደቆም ዘፋንዉ ወለዲ ደው ኢሎም ይዕዘቡ። ዓይኒ ሒዙን ጸልሚቱን ስለ ዝነበረ፡ ኣብ ገጻት ናይቶም ዝፋንዉ ኮነ ዘፋንዉ ዝነበረ ስምዒት ንምንባብ ዝከኣል ኣይነበረን። ካብቶም ኣብቲ መሳርዕ ጎድኒ ንጎድኒ ተሰሪዕም ዝነበሩ ክልተ ኣሕዋት (ወድን ጓልን) “ንስኻ ትረፍ፡ ወለድና ምስ መን ክንገድፎም ኢናን፤ ንስኺ እምበር ትረፈ ወዘተ” ክበሃሃሉ ዝሰምዑ ኩሉ፡ ኣቐልቦኡ ናብቶም ዝመላለሱ ዝነበሩ ኣሕዋት ገይሩ ግልጽ ግልጽ ክብል ይረኣ። ነዚ ዝሰምዑ፡ ኣብ ጎድኒ ኮይኖም ዝዕዘቡ

ዝነበሩ ወለዲ በብተራ፡ ድምጻም ክብ ኣቢሎም “ክልተኹም ኪዱጎዞም ደቀይ! ኪዱ ምስ ኣሕዋትኩም፡ ኣሕዋትኩም ዝኾንዎ ትኹኑ! ንሕና ንኹኖ የብልናን። ምስ ሰብናን ኣብ ዓድናን ኣሎና!!” ዝብል መተባብዕን መፋነውን ቃላት የስሞዑ። ባርኾት ናይ ክልተኣም ወለዲ ዝረኸቡ ኣሕዋት፡ ድምጻም ኣጥፊኦም፡ ኣብ ዘዝነበርዎ መስርዕ ጸጥ በሉ።

እቲ ብዋህዮታት ተጠርኒፍካ፡ ብሕቡእ ለይቲ ለይቲ ዝግበር ምምኽኻርን፡ ብመንገዲ፣ታ ዘቆሙዎ ማሕበር ዝግበር ፖለቲካዊ ጎስጓስን፡ ምንጪ ናይቲ ልዑል ሃገራውነትን ንናጽነት ዝነበሮም ሃረርታን መበገሲ ኮነ። እታ ብዋግዋጎ ጸሓይ ዝረኣይዎ ናጽነት፡ ብእኡ ኣቢላ ከይጠፍኦም ከኣ ኢዮም ፡ ምስቲ ናይ ምዝላቕ ኩነታት ብእኩብ ደድሕሪኣ ዝሰዓቡ። ሽዓ ምሽት ልዕሊ 12 ዓመት ዝዕድሜኡ ቆልዓ፡ ርእሱ ከቕንዕ ዝጀመረ ወርጠበ ዝተረፈ ኣይነበረን። እቶም ብገለ ምኽንያት ወይ ብመገሻ ኣብ ዓዲ ዘይነበሩ ከኣ፡ ንጽባሒቱ ሰንበት 28 ሓምለ፡ ዓዲ በረውረው ኢላ ናብ ጋሃነም ተለዊጣ ምስ ረኣይዎ፡ በብዝነበርዎ ስዒቦም። ዝተረፉውን “ኣብ ቅድሚ ዓይነይ ሕማቕ ከይተርእየኒ፡ ኪድ . .ኪድ ናብ ኣሕዋትካ፡ ኪድ- ንሶም ዝኾንዎ ትኹውን” ተባሂሎም ስዒቦም። ስዉእ ተስፋማርያም ባሻይ ኣብርሃ ሓደ ካብዞም ዳሕረዎት ኢዩ።

ኣብ መንጎቶም ብመንገዲ ዓላ፡ ናብ ዓደረሶ ብእግሪ ዝጓዓዙ ዝነበሩ መንእሰያት፡ ዝተፈላለዩ ስንክልና ዝነበሮም ሰባት ሓቢሮም ይጓዓዙ። ዝበዝሑ ካብቶም መንእሰያት፡ ኣብቲ ቅድሚኡ ዝነበረ ውግኣት፡ ብደረጃ ሓፋሽ ውድባት፡ ውጉኣት ኣብ ምውጻእን፡ መግብን ጠያይትን ኣብ ምብጽጻሕን ይሳተፉ ስለ ዝነበሩ፡ ምስ ኩናትን ጸገማቱን ሌላ ነይሩዎም ኢዩ። በዚ ከኣ ኢዮም፡ ነቶም ‘ጸገማት ኣለዎም’ ዝበልዎም መዛኑኦም፡ ገዝኦም ክምለሱ፡ ጦር ሰራዊት ኣብ ዝኣትውሉ እዋን፡ ኣብ በረኻ ተሓቢኦም ክጸንሑ፣ ኩነታት እናተኸታተሉ፡ ይሓይሽ ዝበልዎ ስጉምቲ ክወስዱ - ማለት ዓዲ ደሓን እንተኾይኑ ክምለሱ፡ ዘሰግእ እንተኾይኑ ድማ ከርክብዎም ተማሕጸንዎም። ገለ ጸገም ዝነበሮም ከኣ መኽሪ ኣሕዋቶም ሰሚዖም ተመልሱ። በለጸት ግን “ ካብ ኣሰር ኣሕዋተይ ኣይትርፍን ኢዮ” ብምባል ኣቕበጸት። ኣብቲ ለይቲን ቀትርን ሓዊስካ ክሳብ ዓደረሶ ዝነበረ ጉዕዞ ከመይ ኢላ ከም ዝበጽሓቶ ፡ ኩሉ ዝረኣየ ዘይሰምበደን ዘይገረሞን ኣይነበረን።

በለጸት ገና ኣብ ጭልቕዕ ዕድሜኣ ከላ ኢያ፡ ንሳ ኮነ ወለዳ ዘይፈልጡዎ ሕማም ዱብ ኢሉዋ። ኣብቲ ዘመናዊ ሕክምና ዘይፍለጠሉ፡ እንተ-ተፈልጠውን ብቕሊሉ ዘይርከበሉ ግዜን ከባብን፡ በለጸትውን ሕማማ ርእዩ ዝፍውስ ሓኪም ኣይረኸበትን። ወለዲ ከም ኩሉ፣ቲ ሽዑ ዝነበረ ሕ/ሰብ፡ ንዝኣምንዎም መላእኽቲ እናለመኑ፡ ንሎም ክትጥዕዮሎም

አብ ዝባኖም ሓዚሎም ናብ ኩሉጎቲ ክበጽሕዎ ዝኸእሉ ማይ ጨሎት ኣመላሊሶማ። ጸዕሮምን ጸሎቶምን ግን ብዘይ ፍረ ኣይተረፈን። ድሕሪ ብዙሕ ጸዕሪ በለጸት ጥዕናኣ ተመሓይሹ ብድድ በለት። ዘሕለፈቶ ሕማም ግን ሓድጊ ገዲፉ ኢዩ ሓሊፉ። እቲ ንወለዳን ናይ ቀረባ ቤተ ሰባን ተሓቢኡዎም ዝነበረ ሕማም፡ ለካ - ናይ ዓጽሚ ቲቢ (bone TB) ኢዩ ነሩ። በስንኩ ኣዕጽምቲ ኣርባዕቲኡ መሓውራን ዓንዲ ሕቕኣን ቅርጹ ለዊጡን፡ ሸገ ቁመናኣ ተበላሽዩን ኢዩ። በዚ ከኣ እታ ፍሉይ ብልሕን ጽቡቕ ቁመናን ዝነበራ ለይላይ ጎርዞ፡ ኣብ ጭልቕዕ ዕድሚኣ ኣካላዊ ስንክልና ክትቅበል ተገደደት።

“ናይ ኣእምሮ ስንክልና እምበር ፡ ኣካላዊ ጸገም - ንዝብድህ ቀሊል ኢዩ” ዝብል ኣዘራርባ ነቶም ገና ጸገም ዘይረኣናን ብሸግር ዘይተፈተንናን መንእሰያት ብቐሊሉ ዝወሓጥ ኣይነበረን። በለጸት ግን ቀዳመይቲ መምህርና ነይራ። በለጸት ካብታ ተወሊዳ ዝዓበየትላ ዓዲ፡ ዓቕብ-ቁልቁል ጽንዓደግለ ሰጊራ፡ ንጎላጉል ጭወትን ዓላን ሰንጢቓ፡ ካብ መዛኑኣ ከይተረፈት ፍባ ዓደረሶ በጺሓ። ኣብቲ ጉዕዞ፡ የማነ ጸጋማ ዝነበራ ብጸት ብዙሕ ይጭነቓን ይስከፋንኳ እንተ ነበራ፡ ኣብ ገጸን ቃላታን ዝነበረ ሓቦን ዘይተሰዓርነትን ግን ንኻልኣት ዝያዳ ሓቦን ጽንዓትን ወሲኹሎም ኢዩ።

እተን ዝነበራ ውሑዳት መካይን ህዝባዊ ግምባር፡ ናብ ካልእ ዋኒን ተዋፊረናሉ ኣብ ዝነበራ ጽንኩር እዋን፡ ካብ ፍባ ዓደረሶ ክሳብ ፍልፍል እውን ብእግራ ከም ዝተጓዕዘት ምስኣ ዝነበራ ብጸት ይምስክራ። ካብኡ ግን ኣብ ጉዕዞ ዝደኸማ ካልኣትውን ስለ ዝነበራ ኣብ መካይን ተሳፊረን ብሊቓት በጺሓ፡ ከም ሰባ ተዓሊማ። ኣብቲ ታዕሊምውን ዕንጻይቲ ወፊራን ማይ ወሪዳን፡ መጋቢት ተመዲባን ኢያ። ከም ኩሉ ተዓላማይ ከኣ፡ ድሕሪ ታዕሊም፡ ኣብ ኣሃዱታት ህዝባዊ ግምባር፡ ማለት ኣብ ቤት ትምህርቲ ሰውራ ተወዚዓ።

ብዘጋጠመኒ ኣብ ስንክልና ዘብጽሕ መውጋእቲ፡ ኣብ ሕክምና ክእለ ድሕሪ ምጽናሕ፡ ኣብ ምውዳእ ናይ 1983 ዓ.ም ኣነውን ከም መምህርን ኣላይን ተማሃሮ ኮይነ ናብ ቤት ትምህርቲ ሰውራ ምስ መዳእኩ፡ በለጸት - ኣብ ጋንታ 05 ከም ምክትል መራሒት ጋንታ ኮይና ክትሰርሕ ጸኒሓትኒ። ንዝነበራ ሓቦን ጽንዓትን ግን ወሲኻትሉ እምበር ኣይነከየን።

ኣብ በበይኑ ጋንታታት ስለ ዝነበርና፡ ንሳውን ብስራሕ ትሕዝቲ ስለ ዝነበረትንዩ ‘መስለኒ፡ ካብ ሓጺር ናይ ሰላምታ ቃላት ዝሓልፍ ኮፍ ኢልና ነዊሕን ዓሚቕን ዕላል ዘዕለልናሉ እዋን ኣይዝከረንን። ሓደ መዓልቲ ግን፡ ኣነ ንላዕሊ ገጸይ ክድይብ፡ በለጸት ከኣ ንቦታኣ ናብ ጋንታ 05 ገጸ ክትወርድ ኣብቲ ድሒሩ ዲጋ ዝተሰርሐ ከባቢ - ጎፍ ንጎፍ

ተራኪብና። ጸሐይ ዓራርብ መርመር ዝብል ሙቕታ ክጎድል ጀሚሩኳ እንተነበረ፡ ካብ ትሕቲ ጽላል ወጺእካ እትንቀሳቐሰሉ እዋን ግን ኣይኣኸለን። ሃሩር ገና ስለ ዘይዘሓለ ከኣ፡ ብዘይካ ክልተና ካልእ ዝንቀሳቐስ ሰብ ኣይረኣኹን። ሰላም ክብላ ኣእዳወይ ክሰድድ ከለኹ፡ ኣብ ገጸ ገለ ነገር ስለ ዘንቡብኩ፡ ህውኽ ኢሊ ብተርባጽ “በለጸት እንታይ ኮንኪ? ደሓን ዲኺ?” ክብል ሓቲተያ። “ደሓን ኢየ፡ ኣብቲ ቤት ጽሕፈት ኢየ ጸኒሐ! . . .” ክትብል ሓጺር መልሲ ደርብያትለይ። “እኛ እንታይ ኮንኪ? እንታይ ግዲ ኢሎሙኺ ኢዮም?” ደጊመ ሓተትኩዋ። “ናይ ሓለፍቲ ኢዩ፡ ንሰኻ ኢድካ ተእትወሉ ኣይኮነን!” ክትብል መለሰት። “ዋላ መኻሪ ክህብ ኣይክእልን” ብሓውሲ ልመና ዘቅረብኩላ ሕቶ ኢዩ።

እቲ “ናይ ሓለፍቲ ኢዩ” ዝበለቶ፡ ኣብቲ ንኹለን ጋንታታት ዘመሓደር ቤት ጽሕፈት ዘጋጠማ ዘሕርቕ ፍጻሜ፡ ኣነ ክፈልጦ ዘይግባኣኒ ሚስጢር ኢዩ። ገለ ካብቲ ኣብኡ ዝተለዋወጥዎ ዘረባታት፡ ብመንገደይ ወይ ብዝኾነ ካልእ ሰብ፡ ተመሊሱ ናብቶም ሓለፍቲ እንተ በጺሑ፡ ተወሳኺ ጸገም ክፈጥረላ ከም ዝኸእል እፈልጥ ኢዩ። ንዕኡውን ንሱ ኢዩ ኣሰኪፉዎ። እንታይ ክሕግዛን እንታይ ክብላን እናሓሰብኩ ከለኹ ከኣ -

“ነዚ ግደ፡ ንዓኻ ዝምልከት ኣይኮነን። ንዓይ ደሃዮ ናይዞም ክልተ ኣሕዋተይ ኢዩ ከፊኡኒ ዘሎ። ብህይወት ኣለዉ ዲዮም! ደሃዮም ግዳ ዘይትነግረኒ። ኣብ ዘለዉዎ ከይደ ምረኣኹዎም” በለትኒ።

ብብቑሩብ ካብቲ ንዕኡ ዘሕረቐ ወይ ካብቲ ኣብቲ ኣኼባ ዝተባሃሃልዎ ዘረባ ናብቲ ሓድሽ ዝደርበየትለይ ሕቶ ተመሊሶ ኣብ ናይ ሓሳብ ዓለም ኣትየ፡ ተዓኒደ ደው በልኩ።ካብቲ ዝነበራ ሕርቃን ከውጽኦ እናሓሰብኩ፡ ንባዕለይ ኣብ ሓድሽ ሓሳብ ከንሳፍፍ ጀሚረ። ክልቲኦም ኣሕዋታ ብህይወት ኣይነበሩን። እቲ ኣብ ብርጌድ 8 ምንባሩ ዝተነግረኒ ቦኽሪ ገዛ ወልዱ መሓሪ፡ ንውግእ ከባቢ ዓዲ ያዕቆብን ዒላበርዕድን ሰጊሩ፡ ኣብ ከባቢ ጎምፎሎም - ኣብ ጎበታት ዓጎምበሳ፡ በራኺ ድማ ኣብቲ ብዕለት 2 ታሕሳስ 1979 ዓ.ም ዝጀመረ ብተበግሶ ዝፍለጥ ናይ ወገን መጥቃዕቲ፡ ኣብ ምፍራስ ዕርድታት ሓረና - ከም ዝተሰውኡ እፈልጥ ኢዩ። ሓቂ ንምዝራብ ኣነውን ካብ ዝፈልጡ ሰባት ሰሚዐ እምበር፡ ምስኣቶም ብኣካል ኣይተራኸብናን።

ቅድም ኣብ ዝገበርናዮ ሓጺርቲ ዕላላት፡ኩነታቶም ከም ዘይትፈልጥ ስለ ዝተረዳእኩ፡ መስዋእቶምውን ክፈጥረላ ዝኸእል ጸቕጢ ስለ ዘስተብሃልኩ፡ ኣነውን ንውሕ ዝበለ ዕላል

ካብ ምግባር ክሃድም ኢዮ ጸኒሐ። ንሳውን እንተ ልቢ ኣዕቢያ፡ እንተ ካባይ ተጸቢያቶ ቅድሚኡ ኣየልግለትለይን። ሽዓ ግን ኣብታ ሓጻር ርክብና እታ ኩሉ ግዜ ዝፈርሓ ዝነበርኩ ሕቶ ዱብ ኣቢላትለይ። ብኻልእ ሓሪቓ እናረኣኹ፡ ተወሳኺ ጸቕጢ ዝፈጥር መርድእ ክነግራ ኣይደለኹን። ንሹዑ ክትገላገል ኢልካ ዘይከውን ናይ ህላዌኦም ተስፋ ምሃብውን ናይ ገዛኣ ርእሱ ሳዕቤን ኣለዎ። ስለዚ ገለ መህደሚ ዝኾነኒ ቃላት ከናዲ ነይሩኒ። “ዘለዉዎ ቦታን ኣሃዱን ንገረኒ፡ ከይደ ክርእዮም ኢዮ” ዝብል ሕቶ ክስዕብ ምጅኑ ድማ ርዱእ ኢዮ። “ኣንቲ ጓለይ ምህላዎም”ኳ እፈልጥ ኢዮ፡ ምስዚ ቡብግዜኡ ዝግበር ምቅይያራት ግን ሕጂ ኣበይ ከም ዘለዉ ብልክዕ ኣይፈለጥኩን” ኢለ ዘረባይ ከይወዳእኩ -“ክላ ግደፎ ደሓን፡ ክትነግረኒ ኣይደለኹን” ኢላ ብደወይ ገዲፋትኒ ተዓዝረት። ኣዘራርባይ መዕጻውን መህደምን ምጅኑ ኣይሰሓተቶን።

ብወገነይ ብናይ ኣሕዋታ ጽቡቕ ወረ ወይ ከኣ ብዛዕባ፡ቲ ‘ናይ ሓለፍቲ ኢዮ’ ዝበለቶ ንሹዑ ቅጭ ኣምጺኡላ ዝነበረ ነገር ከገላግላ ወይ ከደዓዕሳ ዘይምኽኣለይ እናተሓሳሰበኒ፡ ንገለ ሜትሮታት ክሳብ ትኸይድ ቀው ኢለ ድሕሪ ምጥማት፡ ኣነውን መንገደይ ቀጺለ። ድሕሪ ገለ መዓልታት ግን ካብቲ ዝነበረቶ ምክትል መራሕ ጋንታ ተኣልያ፡ ሓላፊት ቁጠባ ናይታ ጋንታ ከም ዝኾነት ሰሚዐ። በለጸት ብተፈጥሮኣ ብቕንዕና እትሰርሕ፡ ለዋህን ገርህን ኢያ። ከምቲ “Inocence is exploitable” (ቅንዕና ወይ ግርህነት ተመዝማዚ ኢዮ) ዝብል ናይ እንግሊዛውያን ምስላ፡ እቲ ኣብ ቤት ጽሕፈት ዘብጽሐ ምስ ኣብ ከባቢኣ ዝነበሩ ሓለፍቲ ዘዛረበ ጉዳይውን፡ ጠንቁ ግርህናኣን ለውሃታን ምንባሩ ድሒረ ኢዮ ፈሊጠ። ኣብቲ ቀራን ገድሊ ለዋህን ገርህን ኮንካ ምኻድ ዋጋ ዘኸፍል ምጅኑም ኣበይ ፈሊጣቶ። እዚ ዳሕረዋይ ናይ ስራሕ መደባ፡ ስሩዕን ብዙሕ ምስ ሰብ ዘየራኹብን ስለ ዝነበረ፡ ብወገነይ ኣይጸላእኩዎን። በለጸትውን ዝጸልኦቶ ኣይመስለንን። ዕላል ወልዱን በራኽን ግን ኣይተላዕለን። ብወሑዱ ንሓጺር እዋን።

ኣብተን ቀዳሞት መዓልታት ናይ ወርሒ ሓምለ 1984 ዓ.ም- ብግምት ከባቢ ሰዓት 11:00 ቅድሚ ቀትሪ ኣቢሉ ኢዮ። ተማሃሮ ባዶ ሰለስተን (03) ባዶ ሓሙሽተን (05) ገሊኦም ኣብ ውሽጢ፡ቲ ናይ ትሕቲ መሬት ገዛውትን ኣብ ጽላላት ናይቲ ዓበይቲ ኣግራብን በብጉጅለ ኮይኖም የጽንዑ፡ ገለ ከኣ የዕልሉ ነበሩ። ገለ ውሑዳት ከኣ በተን ጨርቂ ጠቕሊሎም ዝሰርሕዎን ኮዓሳሱ፡ ኣብቲ ክፉት ቦታታት ይጸወቱ ነበሩ። ኣብ ከምዚ ኩነታት ከኣ ኢዮ ሰማያት ዓራርብ ብኣዝዩ ደሃሊ ጽምጺ ነፈርቲ ክህወኽ ዝጀመረ። ሚግ ዝዓይነተን ክልተ ነፈርቲ፡ እንተስ ነቶም ኣብ ቃልዕ ዝጸወቱ ዝነበሩ ቆልዑ ርእየን ወይ

አቅዲመን ብዝሓዝኦሉ ሓበሬታ፡ በብተራ እናተተኸላ ነቲ ቦታ ብናይ ፋክሪስ ጠያይቲ ክሓርስኦ ጀመራ። አግራብ ተዘልጊፎም ክወድቁ፡ አቅዲጽልቶም ከም ሕሱም ክረግፍ፡ ኣብ ህይወት ናይቶም መግንጣ ዘይቆጸሩ ጨላቕዕ ቆልዑውን ሓደጋታት ክወርድ ጀመረ።

ንባዕላ ፋክሪስ ኣብ ዘየንኩሎ ኣንደር ተግባራዊ ዝነበረት በለጸት፡ ፍልይ ኢሎም ኣብ እግሪ ገረብ ኮፍ ዝበሉ ቆልዑ ትርኢ። እንተስ ብድምጽን ተኹሲ ናይተን ነፈርትን ተዳሂሎም፡ እንተስ ክሻፋ መታን ክቆጸጸሩ ምንቅስቓስ ከውሕዱ ደልዮም፡ ካብቲ ኩዕሶ ዝጸወቱሉ ዝነበሩ ክፍት ቦታ ብዙሕ ኣይረሓቑን። ናብኣ ክመጹ ምልክት ትገብረሎም። ክሰምዑዎን ከስተብህሉላን ኣይከሓሉን። በለጸት ኣዝያ ትጭነቕ። ነፈርቲ ገና ኣብ ልዕሊኦም ኣለዎ። በብተራ ይትከላን ይድይባን። ኣብ ከምዚ ዝበለ ቀውጢ እዋን፡ ሰብ መዕቆቢ ኢዩ ዘናዲ። እቶም ቆልዑ ግን ሓደገኛነት ናይቲ ዝነበርዎ ቦታ ዝተረድኦም ኣይመስሉን። ዝነበርዎ ፍልይቲ ቦታ ኣብ ታርጌት ኣትያ ክትከውን ከም እትኸእል ኣይተጠራጠረትን። እሞ ተጽቅጥዶ ትኺዶም? ነብሳ ፈትያ ስቕ እንተይላ፡ ቆልዑ ክጠፍኡ ኢዮም። ብጉያ እንተ ከይዳቶም ንግኣውን ከርክባኣ ኢዮን። እንታይ ትግበር? ናይ ተፋረድ እዋን። ቁሩብ ድሕሪ ምምንታእ ክትፍን ወሲና። ስሒባ ናብቲ ዓበይቲ ኣግራብን ናብቲ ኣንደርን ከተእትዎም (ክትዕወት)፡ ወይ ምስኦም ክትጠፍእ - ዝከኣላ ክትገብር። ዘለዎ ሓይሊ ኣኪባ ከኣ ናብቶም ቆልዑ በረረት። እቶም ቆልዑን ንሳቶም ዝነበርዎ ገረብን፡ ኣብ ታርጌት ናይተን ነፈርቲ እትዋት ምንባሮም ተዛሪቦ ኣለኹ። በለጸት ግን ናብኡ በሪራ።

ነፈርቲ ዕድል ኣይሃባኣን። ኣብተን ውሑዳት ናይ ቋሕ-ሰም ካልኢታት፡ ናብቶም ቆልዑ ክትሕወስን ከባቢኣ ብፋክሪስ ክሕረስን ሓደ ኮይኑ። ንሳን እቶም ከተድሕኖም ዝተጸንበረቶም ቆልዑን ድማ ካብተን ኣቅዲመን ኣሲረናሉ ዝነበራ ነፈርቲ ብዝተተኮሶ ናይ ፋክሪስ ጠያይቲ ንዘለኣለም ሓለፉ። በለጸት ምእንቲታቶም ቆልዑ፡ ምስቶም ቆልዑ ከይዳ። ሽዑ መዓልቲ ከኣ ምስ ሓሙሽተ ሽዱሽተ ዝኹ ቆልዑ፡ ኣብቲ ተማሃሮ ባዶ ሰለስተ ዝድቅስሉን ዝጸወትሉን ጸግጊ ጎቦ፡ ኣብ ሓንቲ ጉድጓድ ሓመድ ኣዳም ለቢሶም።

በለጸት ተግባራዊትሉ ካብ ዝነበረት ኣንደር ወጺኦ ኢያ፡ ንድሕነት ናይቶም ከም ወላዲት እትከናኸኖም ዝነበረት ቆልዑ ዝጎየየት። ነፈርቲ ተሰኪመንኦ ዝመጸ ሓዊ ተፊኣን ክሳብ ዝኸዳ፡ ካልኣት - ነዛ ንነብሶም ጥራይ ኣብ ምድኣን ኣብ ዝሸጋሸግሉ ዝነበሩ እዋን ከኣ ኢያ፡ ንበይና ኣብ ድሕነት ቆልዑ ዝተዋፈረት። ነፈርቲ ምስ ከዳ፡ መሬት ድኣን ምስ ኮነ ‘ዋይ ዋይ’ እናበልካ ምጉያይ ኣይመረጸቶን። ብኣንጻሩ “ሞት እንተመጸት ምስኣም፡ ብህይወት እንተለኹ ከኣ ምስኣም” ኢላ ኢያ ንድሕነት ናይቶም ሕማቕን ጽቡቕን

ዘይመምዩ ጨላቅዕ ቆልዑ ዝጎየየት። ህይወት ከኣ ከፊላትሉ። ተወፋይነት ኣብ ምድምሳስ ጸላኢ፡ ተወፋይነት ኣብ ድሕነት ህዝቢ፡ ተወፋይነት ኣብ ድሕነት ቆልዓ-ሰበይቲ። ዕጫን ትዕድልትን ተጋዳላይ ንሳ ኢያ ነይራ። ንሱ ከኣ ኢዩ መምዘኒ ትብዓት ተጋደልቲ። እታ ዝያዳ ብጾታ ኣብ ስራሕ እትውፈ፡ ቅድሚ ገለ እዋን ግን ግርህናኣን ቅንዕናኣን ዘይሓገዛ በለጸት፡ ኣብቲ ጽንኩር ናይ ሞትን ሕየትን እዋን ብልጽትን ውፍይትን ምዃና ኣመስኪራ ሓሊፋ።

ኣካላዊ ብቕዓት ንበይኑ መምዘኒ ተወፋይነት ነይሩ እንተዝኸውን፡ በለጸት ካብቲ ተዓቕባትሉ ዝነበረት ኣንደር ኣይምወጸትን። “ስንክልቲ ኢዮ” ወይ “እቶም ኣካላዊ ብቕዓት ዘለዎም ይጉየይዎ” ኢላ ከተጽቅጥ ኣይመረጸትን። ነብሳ ፈትያውን ኣይጎርሐትን። በታ ዝነበረታ ዓቕሚ፡ ኣብታ ሕማቕ እዋን ንድሕነታ ከይተገደሰት ንድሕነት ካልኣት ነብሳ ወፍያ እምበር፡ ነብሳ ፈትያ ኣየጽቀጠትን። እታ ናብ ገድሊ ክትሰለፍ ከላውን ንብዙሕ ኪሎ ሜተራት ብዓቕልን ሓቦን ብእግራ ዝተጓዕዘት በለጸት፡ ኣብ ግዜ መስዋእታውን ነብሳ ከተድሕን እናከኣለት፡ ንድሕነት ካልኣት ነብሳ ዝወፈየት፡ ኣካል ናይቶም ምእንቲ ድሕነት ህዝቦምን ሃገርምን ዝሓለፉ ብሉጻት ብጾት ተሰርዐት። ሎሚ ነዚ ናይ በለጸት ታሪኽ ጨሊፈ ብውሑድ ቃላት ክገልጽ ምፍታነይ ከኣ፡ “እዚ ናይ ሎሚ ወለዶ፡ ገለ ትምህርቲ ክወስደሉ ይኸእል ኢዩ” ኢለ ስለ ዝሓሰብኩ ኢየ።

ዓመት ክልተ ዓመት ድሕሪ ደብዳብ ነፈርቲ ቤት-ትምህርቲ ሰውራ፡ ብገለ ምኽንያት ንከባቢ ከተማ ናቕፋ ከይደ፡ ነቶም ቅድም ምሳይ ዝነበሩ ብጾት ክርኢ፡ ካብን ናብን ናይቲ ዝነበርዎ ቦታታት ይንቀሳቀስ ነበርኩ። እምባልቆ ጸኒሐ፡ ንናቕፋ ገጸይ እናከድኩ ከለኹ፡ ሓንቲ ኣሃዱ ድማ ተሰሪዓ ብኣንጻር ናይቲ ኣነ ዝኸዶ ዝነበርኩ (ካብ ናቕፋ ናብ እምባልቆ ገጸ ክትከይድ) ኣብታ ቅንጭቢ ዝበዝሓ ዓቀበት (ደርገፍገፋ) ተራኹብና። ኣነ ክልተ ምርኩስ እናተኸልኩ ብጎኒ’ቶም ብጾት ቁልቁል እናኸድኩ፡ ሓደ ምሉእ ዕጥቂ ዝዓጠቐ መንእሰይ ካብ ማእከል’ቲ መስርዕ ነጢሩ ብምውጻእ “ወዲ ኪዳነ! “ ኢሉ ክስዕመኒ ይመጣጠር።

ኣብ ገድሊ ብስም ኣቦይ ዝተጸዋዕኩሉ እዋን ስለ ዘይነበረ፡ ድንግርግር ኢሉኒ፡ ነቲ ክስዕመኒ ጀሚሩ ዝነበረ ተጋዳላይ ቀው ኢለ ጠሚተዮ። ካበይ ከም ዘምጽኦ እናተጨነቕኩ “ገጊኻኒ ድኻ . . . ኣነ ተወልደብርሃን እኳ ኢየ! . . ተወልደብርሃን መሓሪ!” ብምባል መንነቱ ምስ ገለጸለይ ግን፡ ብርግጽ ንመን ይስዕም ምንባሪይ ኣይተጠራጠርኩን። ተወልደብርሃን - ኣብቲ ቦታን ተጋዳላይ ኮይኑን ክርእዮ ግን ፍጹም ኣይተዋሕጠለይን።

ገና ሰላምታና ከይወዳለና - ሓላፊኡ ኢዩ እመስለኒ፡ ብሰሙ ጸዊዑ “መስርዕ አይትቆረጽ - አርክብ” ስለ ዝበሎ ግን ኣብታ ናይ ቋሕ-ሰም ሰላምታ ክንፈላለ ግድን ነይሩ። ወታደርን ወታደራዊ ሕግን ዘይነጻጸሉ ክልተ ገጻት ናይ ሓንቲ ሳንቲም ኢዮም። ንጽባሒቱ እንራኽበሉ ቦታን ግዜን ተረዳዲእና ከኣ ተፈላለና።

ንተወልደብርሃን ኣብቲ ሰለስተ ኣሕዋቱ ዝተሰውኡሉ ገድሊ ክርእዮን፡ ኣሰርም ኣብቲ ኩናት ክጥበስን ፍጹም ድሌተይ ኣይነበረን። ድልየት ንኸውንነት ስለ ዘይቅይር ግን፡ ንዕኡ ገዲፈ ኣብቲ ናይ ጽባሒቱ ርክብና ብዛዕባ እንገብሮ ዕላል ኢዮ ክሓስብ ጀሚረ። ኩነታትን መስዋእትን ዓበይቲ ኣሕዋቱ ከኣ ዘይተርፍ ሕቶ ኢዮ። ሕጂ ግን ሚስጢር ምዕቃብ ምርጫይ ከይከውን ብውሽጠይ ወዲአዮ ኢዮ። “በለጸት መስዋእቲ ክልተ ኣሕዋታ ከይፈለጠት ተሰዊኣ። እዚ ግን ክፈልጥ ኣለዎ። ብዓቢኡ ከኣ ንባዕሉ ኣብ ቦታ መስዋእቲ ዘሎን፡ ሰውኣት ዝቐበረን እንድዮ” ብምባል ሓቂ ከይሓብኣሉ ብውሽጠይ ደምዲመ።

ንጽባሒቱ ቀትሪ ኣብ ናይ ቆጶራ ቦታ ተራኺብና ብዙሕ ኣዕሊልና። ኣብ ገድሊ ቀደም ትፋለጥ ሰባት እንተ ተራኺብካ፡ ድሕሪ ኩነታት ዓድን ቤተ ሰብን ዘይተርፍ ዕላል መቸም “መን - ኣበይ ኣሎ? . . በዓል መን ረኺብካ? . . መን ተሰዊኡ . . መን ተሪፉ!!” እናበልካ ብዛዕባ ብህይወት ዘለዉን ዝተሰውኡን ምዝራብ ዘይተርፍ ኣድማሳዊ ክበሃል ዝከኣል ዕላል ኢዮ። ንዕኡውን፡ ‘እቲ ክፈልጦ ኣለዎ’ ዝበልኩዎ ኣይሓባእክሉን። ኣብ መንጎ ንኸልተና ዝፈልጥ ጡዕምዝጊ ኣስፍሃ ዝበሃል መተዓብይትና ተሓዊሱና ከኣ፡ ዳርጋ ምሉእ መዓልቲ ክንስሕቅን ኣብ ዕላልን ሓሊፉ። ምፍልላይ ምስ ኮነ፡ ተወልደብርሃን ብግዜኡ ናብ ኣሃድኡ ክበጽሕ ስለ ዝነበሮ ቀዲሙ ከይዱ። እታ ንመጀመርታን ንመወዳእታን ዝተራኸብናላ መዓልቲ ከኣ ኢያ ነይራ።

ድሕሪኡ ግን ኣብ መንጎቶም ክልተ ዝተረፍና መተዓብይቲ ተጋደልቲ(ኣነን ጡዕምዝግን) ኩናት ተላዒሉ። “ኣንታ - ናይ ኣሕዋቱ ነጊርካዮ ዲኻ?” . . . “እወ ነጊረዮ! . . .” “ስለምንታይ ትነግሮ . . እንታይ ክዓብሰሉ . . ?” ወዲ ናብ ጽሑል ኢዮ ተቐይሩ። ኣነ ግን ህድእ ኢለ ብሓውሲ ነድሪ “ንምንታይኻ ዘይነግሮ? ድሕሪ መስዋእቲ ሰለስተ ኣሕዋቱን ደቂ-ሓዎቦታቱን ካብ ኩሎም ተሪፉ ዝበልኩዎ ቆልዓ ኣብዚ ከረኽቦ ድሌተይ ኣይነበረን። ደሓር ከኣ ባንደራ ኤርትራ ኣብ ገዝኦም ኢያ ትስቀል ዝበለካ መን ኢዮ? ኣነ እቲ ሓቂ ነጊረዮ ኣለኹ፡ ሓቂ ክፈልጥ ከኣ መሰሉ ምጂኑ ኣይትረስዕ!!” ብሓውሲ መግናሕቲ መሊሰሉ።

ብርግጽ ተወልደብርሃን ተጋዳላይ ኮይኑ፡ አብቲ ገድሊ ክሰለፍ ብውሽጠይ ኣይተቐበልኩዎን። ካብ መስዋእቲ ሰለስተ ኣሕዋቱ ዝሓልፍ ካልእ ነገር ግን ኣይተዛረብኩን። ንሱውን ብዙሕ ከይጸንሐ፡ አሰር ኣሕዋቱ ሓሊፉ። ብዙሕ መስዋእቲ ርእየን፡ ብዙሓት ነናይ ባዕሎም ፍሉይ ታሪኽ ዘለዎም ብጸት ካብ ኅድነይ ተፈልዮምን ኢዮም። መስዋእቲ ናይቲ ናይ መወዳእታ ዝብልኩዎ ውዑይ መንእሰይ ብእኡ ምድምዳሙ ግን ፍጹም ዝወሓጥ ኣይነበረን። አቦን አደን ከኣ በለጸት ራብዓይቶም፡ ኣርባዕቲኦም ደቆም ኣይተመልሱዎምን።

.

መስዋእቲ ናይታ ምስ ከቢድ ስንክልናኣ ናብ ገድሊ ዝወፈረት፡ ኣብኡውን ልዕሊ ጥዑያት ንመስዋእቲ ዝተቐዳደመት አደን ተጋዳሊትን መንእሰይ፡ ምስቲ ድሕሪ ናጽነት ዘጋጠመና ኩነታትን፡ ንሕና ዝሃብናዮ ግብረ መልስን ከዛምዶ እንተ ፈተንኩ ሕግኻ ኣይመስለንን። ሓንቲ ስድራ ወይ ዓዲ ጸገም እንተ ኣጋጢሙዎ፡ ብነድሪ በትሪ ዘልዕሉ - መንእሰያት ኢዮም። ሃገር ኣብ ሓደጋ እንተ ወዲቓ ከኣ “ኣለኹልኩ” ዝብላ መንእሰይ ኢዩ። ብዙሓት ጨቆንቲ ስርዓታት (ህግደፍ ቀንዲ ኢዩ) ንስነ ኣእምሮ ናይዚ ውዑይ ዕድመ ኣጽኒዖም፡ ኣብ ዝጠቐምን ዘይጠቐምን ኩናት ኣእትዮም ግዳይ ይገብርዎ። እቲ ብሕሉፍ ገበናቱ ዝፈርሕ ስርዓት ህግደፍውን ብህይወት መንእሰያትና ጥራይ ዘይኮነ፡ ብህይወት ህዝብናን ሃብቲ ሃገርን ክጣላዕ ኢዩ ጸኒሑ። ጭቆና ካብ ልክዕ እንተ ሓለፈ፡ ግፍዕታት ኣመና እንተ በዝሐ፡ ነቲ ሓዊ ብሓዊ ናይ ምምላስ ዓቕምን ሓላፍነትን ዘለዎ ከኣ መንእሰይ ኢዩ።

ብኣንጻር ናይዚ ክብ ኢልና ዝረኣናዮ ታሪኽ በለጸት መሓሪ፡ ገለ መንእሰያት ካብ ወለዶ ሎሚ፡ ህግደፍ ዝበሃል ዓይንን ስንን ዘለዎ፡ ኣብ ኣስመራ ኣብ ኮረሻ ስልጣን ተኾይጡ ህዝቢ ዝብትን፡ ሃብቲ ሃገር ዝዘምት ስርዓት ኣብ ቅድሚ ዓይናም እናሃለወ፡ ነቲ ቀደም ሞይቱ ዝተበታተነ ህዝባዊ ግምባር “ክንቀትሎ ኢና” ኢሎም ክግዕሩ ትዕዘብ። እቶም መንእሰያት፡ ነቲ ቀደም ዝሞተ ህዝባዊ ግምባር፡ ካብ መቓብር ኣውጺኦም ክቐትልዎ ሒጊግ ክብሉ ይረኣዩ። ንሳቶም ኣብ ሓደ ሰብ ዘይሪኦ፡ ዕጹዉ ገዛ - ዘመን ኣምጽኦ ካሜራ የጸውዱዎም፡ ነታ “ናይ ህዝባዊ ግምባር ኢያ” ዝበልዎ ባንደራ፡ ኣብታ ንሳቶም ጥራይ ዘለዉዎ ዕጽውቲ ክፍሊ ኣብ ምድሪ የንጽፍዎ። ብሓሳቦም ነቲ ዘይርእን ዘይሰምዕን ህዝባዊ ግምባር፡ ኣብ ትሕቲታ ባንደራ የቐምጥዎ። በቲ ደረቕ ዝታኮኡ ኮዮ ሳእቲ ከኣ

ነታ ባንደራ ርግጽ -ርግጽ የብልዋ። በቃ - ሽዑ ህዝባዊ ግምባር ዝሰምዖን ዝረድኦን ዘይብሉ፡ ኣብ ትሕቲታ ባንደራ ተረፋቲቱ ይመውት። ኣብታ ናይ በይኖም ገዛ ከኣ “ጭድድ ፍንጭሕ” ይኸውን። ህዝባዊ ግምባር ተሳሒጉ እናሞተ ከሎ ዘርኢ ሰእሊ ናብ ዓለም ይዝርጋሕ። ዓለም ይስሕቆም፡ ንሳቶም ይሕጎሱ። ኣነውን ከም ሰበይ ነቲ ኣብ ኣጎሶምን ድግሶምን ተሳኢሎም ዝዘርግሑዎ ሰእልታት ክርኢ ከለኹ፡ ንበዓል በለጸት ዘኪረ “ለካ ሰብሲ ኣካላዊ ብቕዓቱ ዘይኮነስ፡ ኣእምሮኡ ኢዩ ዝንቀሳቕስ” ዝበልኩሉ እዋን ብዙሕ ኢዩ።

በለጸት ካብታ ተዓቓባትላ ዝነበረት ኣንደር ወጺኣ፡ ናብቶም “ግድን ክድሕኑ ኣለዎም” ዝበለቶም ቆልዑ ክትጎዩ ከላ፡ ዝመርኣን ዝእዝዛን ኣላፊ ኣይነበረን። ተጋዳሲትን ኣባል ናይቲ ዓቢ ውድብንን እንተ ነበረት፡ ኣብታ ውስንቲ ናይ ሞትን ሕየትን እዋን ግን፡ ነዛ ህይወታ ከይበቐቐት ምእንቲቶም ዕሸላት ኢያ ዝተወፈየት። ኣብ ቅድሚ ዓይና ንሞት ዝተቃልዑ ሕጻውንቲ ቆልዑ ምስረኣየት፡ ወይ ንሞት ወይ ንሕየት ክትፍትን ኢያ ወሲና። ምስቲ ኩሉ ዝነበራ ኣካላዊ ስንክልና ከኣ ኢያ፡ ምስ ሞት ተቐዳዲማ። ውሳኔኣ ህይወት ኣኸፊሉዎን እንተኾነ፡ ነዚ ሕጂ ዘሎ መንእሰይን ብህይወት ዘሎና ሰባትን ዘለዎ መልእኽትን ዘሰክመና ኣላፍነትን ግን ዓቢ ኢዩ።

ኣብዛ ናይ ሎሚ ዓለምና፡ ፖለቲካዊ ውዳቤ ኮነ ፖለቲካዊ ቃልሲ መልክዑ ዝቐየረ ኢዩ ዝመስል። ብፍላይ ኣብ ከም ናይ ኤርትራ ዝበለ ቁንጣሮ ጓሓሉ - ንምሉእ ህዝቢ ኣኒቆም ዝሕዝሉ እዋን፡ ሃገርና ብውልቂ ተበግሶ ወሲዶም ዝውፈዩ ሰባት ትደሊ ኣላ። ኣብዚ ንህግደፍ ዝወዳደር ውዳቤ ክንገብረሉ ዘይከኣልናሉ እዋን፡ ንናይ በለጸት ዝመስሰል ውልቀ ተበግሶን ተወፋይነትን ጠመተ ዘድልዮ እዋናዊ ጉዳይ ይመስል። ኣብ ዓንቀርና ተሸኽሎም ደምና ዝመጽዩ ዘለዉ ስቡሓት፡ ብዓቢኡ ከኣ መራሒኦም እንተ ተኣልዩ እሞኻኣ - ንፖለቲካዊ ለውጢ ማዕጸ ዝኸፍት ምጵኑ ኣይንዘንግዕ።

ነስተውዕል’ሞ . . . ብሕማም እኳ እንተኾነ፡ ሞት ቀዳማይ ሚኒስተር መለስ ዜናዊ ኣብ ኢትዮጵያ፡ ንፖለቲካዊ ለውጢ ማዕጸ ከፊቱ ኢዩ። ሃንደበታዊ ሞት ሳሞራ ማሸል፡ ንሞዛምቢክ ካብ ወታደራዊ ስርዓት ከም ዘገላገላ ይዝረብ። ኣብ ቻይና ማኦ ጸ ቱንግ ምስ ሞተ ኢዩ ኣብ ፖለቲካታ ሃገር ገለ ለውጢ ክረኣ ዝጀመረ። እዚ ዳርጋ ኣብ ኩለን ኣርኒታዊ ቃልሲ ኣካይደን ዝተዓወታ ሃገራት ዝተራእየ ሓቂ ኢዩ። ሃገርናኸ ዕቡድ መራሒና ባዕሉ ክእለ ዲና ክንጽበ ወይስ ኣብነት በለጸት መሓሪ ዝወስድ ሰብ ክትረክብ ኢያ? ሃገርና እምበኣር፡ ናይ ባዕሉ ተበግሶ ዝወስድ - ንድሕነታ ዝውፈ ሰብ ትደሊ ኣላ።

በለጸጉት፡ ሓንቲ ካብቶም ንስለ ሃገር ዝሓለፉ ኣሽሓት መንእሰያት ኤርትራ ኢያ። መስዋእታ ፍሉይ ዝገብሮ ግን፡ ኣብተን ነብሳ ከተድሕን ተሓቢኦ ከተሕልፈን ዝነበራኦ ውሑዳት ደቓይቕ ዝወሰደቶ ፍሉይ ስጉምቲ ኢዩ። ሰብ ኣብ ዝቕዘፈሉ ህሞት፡ ንሳ'ውን ሰብ ምዃና ረሲዓ፡ ንዘይሞቲ ከተድሕን ሞት መሪጻ ምጉያያ ኢዩ። ከምኡ ስለ ዝኾነ ከኣ ኢየ “ምእንቲ ድሕነት ደቓ፡ ምስ ደቓ ሓሊፉ” ዝብል ዘለኹ።

ዘለኣለማዊ ዝኽሪ ንሰውኣትና
ታደሰ ኪዳነ
በርሚንግሃም